

DAISY - eksempler på søgning

Ulrich Alster Klug – 2011 – dannebrog@dk-yeoman.dk – www.dannebrog.biz

Mange synes, det er svært at søge i DAISY, og derfor vil jeg i denne note give nogle eksempler på, hvordan søgning kan gennemføres. Hvis man ved, hvad man leder efter, er det ikke svært at lokalisere kilder i DAISY. Problemet er imidlertid, at slægtsforskeren kender navnet på en given sagstype, som han ønsker at arbejde med, men at han ikke kender navnet på den kilde, han skal benytte. Et andet problem er, at man skal kende arkivskaberen, altså den myndighed, der har afstået arkivalierne til et af Statens Arkiver – eller man skal vide, hvem der har behandlet sagen.

Mht. de to sidste spørgsmål, så må man enten søge hjælp enten hos sin underviser i slægtsforskning eller i litteraturen om slægtsforskning og arkivbenyttelse. F.eks. oplyser følgende bøger konsekvent arkivskaber og arkivseriens navn:

- Slægtsforskning fra A til Z af Ulrich Alster Klug,
- Håndbog i Slægtsforskning af Fabritius og Hatt,
- Håndbog i Slægtshistorie af Hans H. Worsøe,
- Find din slægt og gør den levende af Jytte Skaaning og Bente Klerke Rasmussen.

I praksis vil man nærlæse afsnittene om det emne, man vil finde arkivalier om, og så søge i DAISY.

Eksempel 1: Skifter

Find et skifte før 1919

Først et eksempel på lokalisering af et skifte før 1919 og udenfor København og Københavns Amt, det var den gang, da retsbetjentene endnu fandtes.

Arkivskaberne

Retsbetjente er:

- Byfogeder i købstæderne
- Herredsfogeder på landet og

- Birkedommere på landet.

For byfogeder gælder, at embedet altid havde navn efter den by, som embedet omfattede, f.eks. **Roskilde Byfoged**, **Slagelse Byfoged** etc.

For herredsfogeder gælder tilsvarende, at embedet havde navn efter det eller de herreder, som embedet omfattede, f.eks. **Ramsø-Tune Herreder**, **Vends Herred** etc.

For birkedommeres embeder gjaldt det, at de havde navn efter det erigerede gods, hvoraf det var oprettet, f.eks. **Wedellsborg Birk**, **Frijsenborg Birk**, **Bregentved-Gisselfeldt Birk** etc.

Nu kan vi faktisk nemt søge efter arkivskaberne, for vi vil bare skrive navnet på købstaden, herredet eller birket i feltet for arkivskaber.

Arkivserierne

Grundstammen i retsbetjentenes skifterettens materiale var:

- *Dødsanmeldelsesprotokoller* (fra 1793)
- *Skifteprotokoller*,
- *Registre til skifteprotokoller* og
- *Dokumenter til skifteprotokollerne*.

Der findes ofte bevaret meget mere spændende materiale, men disse fire rækker af pakker (enheder, arkivserier) udgør grundstammen, så lad os prøve at finde dem i DAISY.

Jeg vil finde et skifte fra Odense købstad 1781, da døde min tip-3-oldefaders broder nemlig, og eftersom denne broder var barnløs, må der have fundet et offentligt skifte sted.

Odense købstad må være under Odense byfogeds ressort. Det var arkivskaberne.

Hvis registeret til skifteprotokollerne fra Odense byfoged er registreret i DAISY, kan jeg lokalisere det der. Desværre er disse registre, som står fremme på læsesalene på arkiverne ikke altid registreret i DAISY, men så kan jeg jo gå direkte til at finde skifteprotokollen.

Her er forsiden for DAISY på www.sa.dk/daisy.

Således udfylder jeg nu for at finde skiftearkivalier for Odense købstad indtil 1919:

I feltet *Arkivskaber*: **Odense byfoged**,

i feltet *Arkivserie*: **skifte**,

klik derefter på **Søg**, så fås følgende liste:

Fra	Til	Arkivskaber	Arkivserie
1877	1878	Odense byfoged	Relevanslog for skifteretten
1802	1835	Odense byfoged	Designationer over de kongens kasse af sluttede skifter tilfaldende afgifter
1808	1837	Odense byfoged	Dokumenter skiftevesenet vedkommende
1556	1919	Odense byfoged	Dokumenter til skifteprotokol
1872	1919	Odense byfoged	Dokumenter til skifteprotokollen fremlagt uden egenlig behandling
1851	1852	Odense byfoged	Ekstrakt af skifteprotokol
1868	1877	Odense byfoged	Indkomne breve vedr. skiftevesenet
1836	1878	Odense byfoged	Journal over anmeldte fordringer i de under skiftebehandling værende boer
1788	1835	Odense byfoged	Koncepter til skiftedesignationer
1823	1919	Odense byfoged	Navneregister over skifteteregninger og designationer
1817	1837	Odense byfoged	Navneregister til dokumenter skiftevesenet vedk.
1817	1830	Odense byfoged	Navneregister til skifteskendelser
1826	1919	Odense byfoged	Navneregister til skifteprotokol
1823	1919	Odense byfoged	Protokol over skifteteregninger og decisioner
1817	1830	Odense byfoged	Protokol over skifteskendelser
1792	1838	Odense byfoged	Register over forefaldne skifter
1849	1919	Odense byfoged	Skifteteregninger og -decisioner
1844	1868	Odense byfoged	Skiftedesignationer
1826	1919	Odense byfoged	Skifteprotokol
1869	1881	Odense byfoged	Skifterettens opgørelser af arveredter med overformyndret i København
1847	1867	Odense byfoged	Udfærdigede skiftebreve

Nu får jeg en liste over Odense Byfogeds arkivserier, som hedder noget med **skifte**. Nu kommer det vanskelige, idet en forklaring om, hvilken arkivserie, der er indgangen til resten af materialet, eller om hvad hver arkivserie indeholder, hører til sjældenhederne.

Men jeg har heldigvis afsløret, at det er arkivserien **Skifteprotokol**, som jeg kan bruge her.

Klik på arkivseriens navn for at gå videre og reservere den relevante årgang. NB: For LAK og LAO gælder dog, at disse skifteprotokoller fra retsbetjentarkiverne står fremme til selvekspedition.

Find et skifte efter 1919

Som følge af retsplejereformen af 1919 ændres retsbetjentenes embeder til *det stedlige dommerembede*.

Det er som regel navnet på herredet eller på områdets købstad, som indgår i rettens navn, f.eks. **Roskilde Ret** og **Odense Byret** og **Odense Herredsret**. Det med herreds-retter er særligt for fyn, det findes i hvert fald ikke på Sjælland.

Også arkivaliemæssigt sker der noget. Fra 1919 skal der altid føres en dødsanmeldelsesprotokol som indgang til skifterettens arkivalier, og den kaldes altid for en **Skiftesagliste**. Heri noteres alle til skifteretten anmeldte dødsfald, og protokollen oplyser så, hvad der skete med boet.

Hvis der blev afholdt offentligt skifte, så findes oplysninger herom i **Skiftebogen**.

Til begge protokolrækker kan der være navneregistre, enten i selve protokollen eller der er et samlet register i en særskilt protokol.

Så hvis jeg vil finde et skifte fra 1930 fra Odense købstad, så skal jeg søges således:

Arkivskaber: **Odense byret**

Arkivserie: **skifte**,

og så klikker jeg Søg og får denne liste over arkivserier:

Fra	Til	Arkivskaber	Arkivserie
1965	1965	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Bilag til skiftejournalen
1950	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Bilag til skiftesaglisten
1950	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Dokumenter til skiftesaglisten
1933	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Dokumenter til skiftesaglisten, executioner
1919	1958	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteteregninger & -decisioner
1919	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skiftebog
1965	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skiftebog S62h stk. 2-boer
1939	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol f. begravelsesudlæg
1923	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol f. privat skifte
1954	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol f. uskiftet bo
1959	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skiftedomme & -kendelser
1919	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol
1965	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol S. 62h stk. 2-boer
1939	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol for begravelsesudlæg
1923	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol for privat skifte
1954	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skifteprotokol for uskiftet bo
1943	1973	Odense Byret 1. Afdeling, Odense Byrets Skifteret	Skiftesagliste

Jeg skal begynde med

1. **skiftesaglisten**, og derfra der evt. være henvisning til
2. **dokumenter til skiftesaglisten** (hvis der ikke var offentligt skifte) eller til
3. **skiftebogen** (hvis der var offentligt skifte), hvortil passer
4. **dokumenter til skiftebogen**.

Det var da ikke så svært, vel?

Eksempel 2: Dødebladene

På www.politietsregisterblade.dk findes jo efterhånden næsten alle Københavns Politis Registerblade scannet fra perioden 1890-1923, som jo hører hjemme på Københavns Stadsarkiv.

Men hvis et registerblad blev udtrykket, fordi en person døde, så blev dette blad i perioden 1893 til 1923 gemt. Disse blade findes nu på LAK, og på Børge Fogsgaards hjemmeside finder du en dejlig indtastning af registeret over dødebladene personer.

Selve dødebladene skal ses på LAK. Lad os finde og reservere en sådan pakke ved hjælp af DAISY.

Først skal vi lige finde en relevant død på www.fogsgaard.org. Fra forsiden vælger du **Dødebladene** og **Søg dødsfald 1893-1923**.

Søgesiden ser sådan ud:

Dødeblade 1893 - 1923

Registerblade udskilt af Københavns* Politis mandtal

Der kan søges på alle kombinationer af fornavne, efternavn og fødselsår. For ikke at få for mange resultater er opmærksom på at stavningen af personnavne kan variere meget. Hvis du vil erstatte flere bogstaver med _ [underscore].

Fornavn:

Efternavn:

Fødselsår:

Søg nu på **Niels Christian Olsen**, født **1851**.

Søgeparametre på afdød: niels christian olsen 1851

Personer der opfylder søgekriterium:

Niels Christian Olsen
 Født: 16-05-1851 fødested: Nykøbing Sj. Død: 02-05-1912

Klik på navnet og så kan du finde bladets nr.

Det står under *Landsarkivets løbenr.* og er **O 2326**.

De kaldes jo for *Københavns Politis Dødeblade*, så lad os gøre kort proces og antage, at vi kan søge således i DAISY:

Arkivskaber: **Københavns Politi**, og

Arkivserie: **Dødeblade**.

Nu får jeg to poster, de dækker begge samme arkivserie men dukker begge op, da jeg ikke har søgt på hele arkivskabernavnet.

Fra ?	Til ?	Arkivskaber ?	Arkivserie ?
1893	1923	Københavns Politi, Politidirektørens Sekretariat	Dødeblade for København
1893	1923	Københavns Politi, Politikontoret	Dødeblade for København

Læg mærke til, at arkivserien hedder **Dødeblade for København** og ikke **DødebladeNE**, så du ser nu, hvorfor det er bedst at korte navnene af, så du ved søgningen kan tage højde for ental og flertal (noget DAISYs indtastere burde have gjort ved indtastningen!). Jeg klikker på en af dem og får denne liste:

Nr. ?	Indhold fra ?	Indhold til	
1	1 Aabel	733 Albrechtsen	Gå til bestilling
2	734 Albrechtslund	1405 Andersen Anker	Gå til bestilling
3	1406 Andersen Anna	2121 Andersen Cort	Gå til bestilling
4	2122 Andersen D	2759 Andersen H	Gå til bestilling
5	2760 Andersen J	3529 Andersen L	Gå til bestilling
6	3530 Andersen M	4252 Andersen P	Gå til bestilling
7	4253 Andersen R	4915 Andreassen T	Gå til bestilling
8	4916 Andreassen	5479 Axholt	Gå til bestilling
9	1 Baadsgaard	650 Battaglia	Gå til bestilling
10	651 Bau	1411 Benson	Gå til bestilling
11	1412 Bente	2097 Bergwitz	Gå til bestilling
12	2098 Bering	2681 Bjerr	Gå til bestilling
13	2682 Bjarna Dettur	3465 Bondrup	Gå til bestilling
14	3466 Bonfils	4131 Brautsch	Gå til bestilling
15	4132 Brækvad	4830 Brune	Gå til bestilling

Listen læses således:

Først har du pakkenummeret, og det har vi ikke rigtig noget at bruge til.

Dernæst indhold fra og til, som læses således:

I pakke nr. 1 findes fra bogstav A blad 1 til bogstav A blæd 733. Af den alfabetiske rækkefølge er der i pakke 1 fra Aabel til Albrechtsen... osv.

Du kan således gå frem efter numrene eller efter navnene. Det er nu nemt på side 2 at finde pakken med O fra 2166 til O 5018, det er fra Olsen, Marianne til Oxholm, og her må Olsen, Niels Christian jo kunne findes på blad O 2326.

Det var da også nemt, ikke?

Eksempel 3: Dødsattester

Her er der arkivmæssigt to krøller på halen, nemlig for det første det forhold, at dødsattester findes enten i Sundhedsstyrelsens arkiv ved RA eller i lægearkivet (= lægekredsarkivet eller lægedistriktsarkivet) på LA.

For det andet, at mange af Sundhedsstyrelsens dødsattester er filmet, og for tiden efter ca. 1890 gælder, at dødsårsagerne er dækket af, fordi dødsattesterne var under 80 år gamle, da Mormonerne filmede dødsattesterne. Det er noget rod, at man så synes, at folk kan benytte filmene, for værdien af en dødsattest uden dødsårsag er ret begrænset.

Du skal være opmærksom på, at det er ikke de samme dødsfald, der er dødsattester på i lægearkiverne og i Sundhedsstyrelsens arkiv.

Sundhedsstyrelsens dødsattester

Det er ganske enkelt at lokalisere dem i DAISY. Udfyld således:

Arkivskaber: **Sundhedsstyrelsen** eller blot Sundhed, og

Arkivserie: **dødsattest**.

Klik **Søg**, og du får denne liste:

Era	I	Arkivskaber	Arkivserie
1840	1980	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Jylland
1840	1980	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Lylland
1840	1980	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, København
1840	1980	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Øerne
1849	1849	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Horsens, militær
1849	1849	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Horsens, civil
1857	1980	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Øerne
1864	1864	Sundhedsstyrelsen	Tyske militære dødsattester - Hobro
1864	1864	Sundhedsstyrelsen	Tyske militære dødsattester - Hobro
1879	1971	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Færøerne
1879	1971	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Færøerne
1898	1898	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Ulykkestilfælde på Sjælland og i København, September - december
1898	1898	Sundhedsstyrelsen	Dødsattester, Ulykkestilfælde på Sjælland og i København, September - december

Mærkeligt nok forekommer alle arkivserierne to gange, men det skyldes nok bare et dobbelt upload i DAISY.

For perioden 1840-1980 findes fire grupper af dødsattester:

- København,
- øerne,
- Jylland,
- Horsens Militær og
- Færøerne.

Du klikker på det ønskede geografiske område og får en liste frem. Jeg vælger København:

Dateringer:	
Arkivserien er dannet i perioden: 1840 - 1980	
Eksemplar:	Fysiske enheder:
Brugskopi, Mikrofilm 35 mm	657 fysiske enhed(er) vis/bestil
Original, Papir m.m.	1084 fysiske enhed(er) vis/bestil
Arkivinstitution:	
Rigsarkivet Landsarkivet for Sjælland m.m.	
Bemærkninger:	
1841 mangler 1974-1976 er kasseret, findes kun som film	

Nu kan du vælge mellem **Mikrofilm** og **Original**. Hvis du vil benytte attesterne på LAK, så kan du vælge **Original**, ellers skal du vælge **Mikrofilm**.

Jeg vælger **Original**:

Nr.	Indhold fra	Indhold til
1	1840 1	1840 8
2	1840 9	1840 12
3	1842 1	1842 3
4	1842 4	1842 10
5	1842 11	1843 5
6	1843 6	1843 12

Indholdet læses således: I pakke nr. 1 findes fra 1840 måned 1 (= januar) til 1840 måned 8 (=august).

Jeg skal bruge december 1935, så jeg prøver mig frem og finder, at 1935 er på side 5:

467	1934 8	1934 9
468	1934 10	1934 11
469	1934 12	
470	1935 1	
471	1935 2	
472	1935 3	
473	1935 4	
474	1935 5	
475	1935 6	
476	1935 7	1935 8
477	1935 9	1935 10
478	1935 11	
479	1935 12	
480	1936 1	

Udfør **Indhold fra**: 1935 12 klikker jeg på **Gå til bestilling**, for det er nemlig den rigtige pakke.

Lægarkivernes dødsattester

Disse findes på landsarkiverne. Jeg vil nu finde dødsattester fra Svendborg købstads lægedistrikt år 1890; jeg søger derfor således:

Arkivskaber: **Svendborg**, og

Arkivserie: **dødsattest**,

og får følgende frem:

Era	I	Arkivskaber	Arkivserie
1881	1915	Svendborg Lægedistrikt	Dødsattester
1915	1919	Svendborg Lægekreds	Dødsattest

Man ser, at skiftet mellem lægedistrikter og lægekredse fandt sted i 1915.

Jeg vælger lægedistriktet, da det jo dækker 1890. Der 17 enheder, så jeg klikker på **vis/bestil** og får denne side:

Nr.	Indhold fra	Indhold til
41	1881	1884
42	1885	1886
43	1887	1888
44	1889	1890
45	1891	1892
46	1893	1894
47	1895	1896
48	1897	1898
49	1899	1900
50	1901	1902
51	1903	1904
52	1905	1906
53	1907	1908
54	1909	1910
55	1911	1912
56	1913	
57	1914	1915

Det er pakke 44, indeholdende årene 1889-1890, som jeg så bestiller.

Eksempel 4: Søruller

Sørullerne ligger på Rigsarkivet, og de sendes ikke i fjernlån. Du finder dem således:

1802-1860:

Arkivskaber: **Danske Kancelli**, og

Arkivserie: **Sørulle**.

Numrene du ser ude til venstre under indhold er gruppenumrene, men du kan gå frem efter Staden København, købstadens eller amtets navn – og dernæst efter årstallet.

1860-1912:

Disse søruller findes også på RA. De ligger i Justitsministeriets arkiv og findes således i DAISY:

Arkivskaber: **Justitsmin**

Arkivserie: **sørulle**.

Indholdet er beskrevet ved:

Udskrivningskreds, dernæst bogstav for året og endelig årstallet.

NB.: De vænepligtige blev først optaget i lægdsrullern og blev så overført til sørullen, når de blev halvbevarne, dvs. du normalvis ikke kan vide, hvilken sørulle, du skal benytte, før du har fundet manden i lægdsrullen.

Eksempel 5: Lægdsruller

Statens lægdsruller, dem der hører hjemme i Justitsministeriets arkiv på RA, findes på LAK i selvekspeditionsmagasinet på LAK. De fleste tilgængelige lægdsruller, pt. -til og med tilgang fra året 1931, dvs. fødte 1913, står fremme, men der mangler ruller fra Københavns kommune efter 1921.

For Københavns Kommune er det for resten ikke blot Statens renskrifter, der står fremme men også Københavns Politis, idet de sidste indeholder de nøjagtige detaljerede oplysninger.

De manglende ruller efter 1921 finder du således:

Arkivskaber: **1. udskrivningskreds**, og

Arkivserie: **tilgang**.

Den arkivserie, du skal bruge for Kbhvn er:

Landrulle. Tilgangsliste 1861-1956.

Nr. ?	Indhold fra ?	Indhold til
795	1934 F 1 7001	1934 F 1 9273
796	1934 F 5 1	1934 F 5 1350
797 - 798	1934 F København	
799	1934 F Frederiksborg	
800	1935 G 1 1	1935 G 1 2500
801	1935 G 1 2501	1935 G 1 5000
802	1935 G 1 5001	1935 G 1 7000
803	1935 G 1 7001	1935 G 1 9500
804	1935 G 5 1	1935 G 5 1450
805 - 806	1935 G København	
807	1935 G Frederiksborg	

Indholdet er beskrevet således: Årstal for optagelse i lægdsrullen, årstallets bogstav, dernæst lægdsnummer og så evt. løbenummer indenfor lægdet.

Dvs. 1934 F 1 7001-9273 betyder:

Tilgang 1934 for lægd 1 (= Københavns kommune), dette bind indeholder løbenumrene 7001 til 9273. 1934 = årstalbogstav F.

Lægdsruller fra andre udskrivningskredse og på andre arkiver findes på samme måde, når du søger efter politiets (sognefogedernes) kladder.

Du skal dog kende udskrivningskredsens og lægdets nummer for at kunne bestille lægdsrullerne, og de kan kun benyttes på det arkiv, de bor på.